

տւանքը լինում է այն, որ վերստին ու
քր շտկելու աչքն էլ են քռացնում:

Հաստատան ա ք բաժանմունքներով
ալանքի մեջ Բերդիգեմուհ, իսկ Կար-
տեմնարանի երկու. պարտատարանի
մեջ մի պարտատարան երրորդ բա-
ժանքի Համար, ի Հարիէ ոչ մասնա-
նձանց տեղում Թեան ներքոյ, այլ
ցած Կարապետանի Հետ Մենք Հիմ-
նը մեր տաճերը Հետեւալ կետեր
բայ:
ա) Կար. ուսումնարանում իւրա-
քան պատ. դաստիարակ ունենալով
աւելի աշակերտի, այն էլ երեք բա-
ժանքով, շատ անշարունակ թիւնն
ապանան է ուսումը կը շարունակ-
ուի զանգաղ: Մի բաժանմունքի մէջ
շտիկաբար մնալով երկու է երեք տար-
թիւնում է վաճառում է:
բ) Ճնայները տանելով, որ իւր-
որիկը Հինդ փեյ տարի պարտատա-
րակ Հետում Այս պատճառաւ բարձ-
աւանդների Համար աշակերտներ ձե-
նում: Իսկ ծխահաւ ուսումնարանի
աշակերտաց քում Թեան պատճառա-
ւաջով թիւն շատ կը լինի և ու-
նարանական կիսովը աւելի կարճ,
մեծ նշանակալ թիւն ունի ուսումնա-
նի Թէ չբար. ծնողաց Համար: Վե-
շտալ պատճառներով է, որ ծնողք ի-
տալով Կար. ուսումնարանը ձեւ ու-
նում իւրանց որդեց:
գ) Կար. ուսումնարանը Հետ ու լին-
միւս թաղերից միշտ առաւօտեան
անձրիկ, ձիւնի, ցրտի ժամանակ առ-
բաժանմունքի աշակերտք բացակայ
նում: Ինչպէս և վիշաւում է պ. ք-
աւ Թէ կայնի այնպիսիք, ոյք 100
եկամ, ոչ Հիւանդութիւն հետ այլ ընտ-
մի կան պատճառներով:
Մեր առաջարկած ձեւակերպով

միջ ուսումնարանական վարչութեան վա-
տարը շատ է, իսկ ծախքը քիչ քան որովհետեւ
ան աղքատ կար ուսումնարանի մի պատ-
գաստուուն կը պահանջուի, ուրեմն սորա ծախ-
սը մի ծխական ուսումնարանին, իսկ մը-
նայաճ կրկնուր կը պահանջուի ու աւելի
1000 ոսրի կը գումարով Կախ մինչեւ 5
հարկուր ու կարելի է թողալ ստանալ կա-
րողութիւնը ծախքերը:

Այսպիսի ծխական ուսումնարաններ
կարեւորութիւնը սորանց յետ աւելի գրաւի
է լինում, որովհետեւ սկստեմքերից դա-
ւառական ուսումնարանը միտարարելով
քաղաքային ուսումնարանին, նորա պատ-
րաստական դաստառը փակելով է, չէ
որ այն Հայ մանուկներն եւ կը դիմեն մեզ:
Իսկ նոր Արշաղոյս օրինակը ուսումն
նարանը կը խնայուի թիւական վերա-
տեսել իշխանութեան, կարգէր գործընկեր
դաստառն էլ իշխանութեան ուսումնարանի
պատ. դաստառն հետ:

Փոքր:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԱՐԿԱԳՐԱՐԱՆԻ ԳՊՐՈՑ:

Առաջիկայ տեղեկութիւն տալուց թի՛ց-
լիսում կը բացուի Անդրկովկասի Մանա-
րարական գրադրութիւնը: Այս գրադրութիւնը
է Օգոստոսի ամիս իշխանութեան Որդայ Գե-
որգովկայի Հայ մանուկներին տեղեկութիւն
ու տեղի նպատակ տեսականութեան և գործնա-
կանութեան պատրաստելու Կանխարարձ կա-
նայք, գլխավորապէս բնիկներին:

Ա. Երբեք է մեր կողմէն աւելցանել թէ
ինչ նշանակութիւն ունի մեր երկրացիներին
համար այսպիսի մի հաստատութիւն: Բա-
ւական է մեզ յիշեցնել մեր բնիկներին:

Ներքին այն զանազան յօդուածներին մասին,
որ Մեղրու բազմաթիւ տարի է ունեցել ի-
նչոյ հանելու, երբ խօսքը վերաբերելու է
եղել մեր ժողովրդին նախապաշարմանց առ-
հասարակ բժշկականութեան դէմ: Թեպէտ
մանկաբարձներ (տասեր) մեր ժողովրդը
ունեցել է և հարկաւոր զիպուստներում
նորա գործել են նոյա օգնութեան, բայց
այդ մանկաբարձներն զուրա եկած են նոյն
իսկ ժողովրդից և իւրեանց գիտութիւնը
այդ արհեստի մէջ նորա ստացած են ա-
ւանդութեամբ, և իւրեանց թերաբաւութե-
ան մասին ծանոթանալի նեղ գրութեան մէջ
միշտ անկարող են դանկաւ որեւիցէ կա-
նանուր օգնութիւն նրան հասցնելու: Մը-
տաբերներ Մեղրու մէջ ապագրած, չի-
րախոս՝ վերնագրով վերջը, ուր շատ կեն-
դանի կերպով, նկարագրած էր, թէ ինչ
միջոցներն է գտնում մեր ժողովրդը
իւր տատարի հետ, երբ այս վերջիններն
յոյժից վեր է կանանուր կերպով ծննդա-
նին աղատելու: Հրացանաձգութիւն, ճիշդ և
աղաղակ բարձրացնել ծննդականի յանկար-
ծակի փոխելու համար և այնպէս փա-
րատելու նորան այդ բնական դժուար ցա-
խից, ու զիպուստ միջոցները այդպիսի դէպ-
քերում:

Ուրեմն որքան բարեբարութիւն կը լինի
մեր մտախաղաղ և նախապաշարմունք-
ներով լի ժողովրդին համար, երբ վերա-
դրեալ հաստատութեան մէջ կը լինի և
կանանուր օգնութեան մանկաբարձութիւն սո-
վորած կը լինի նոյնպէս զուրա եկած մի
կին, որ կարտի նոյն մէջ և իւրեան աղ-
հաստին վերաբերեալ ծառայութիւնը կան
նոյա իսկ լինի մեր սորա վերայ աւե-
լացնելու լինելու է այն, թէ որքան կին և
սորա հետ մանուկներն զոհ են լինում մեր
թերուս մանկաբարձներին շնորհիւ, մեր ու-
րախութիւնը այդ հաստատութեան բաց-

ման մասին աւելի հասկանալի կը լինի և
ամեն մի Հայի բնիկներին:

Մանկաբարձական գրադրութիւն ուսումն
կարեւորութիւնը երկու տարի է այնտեղ ման-
կաբարձ լինելու համար մանուկներն պէտք
է իմանան Ռուսերէն կարգաւ և գրել և
թուարանութեան չորս գործողութիւնը
իսկ զիպուստ մանկաբարձ լինել ցանկա-
ցող պէտք է իմանայ մանկու ժամանակ
միայն Ռուսերէն կարգաւ և գրել: Այս
վերջիններց նորա, որքան չունին սկզբնա-
կան ուսումն, մէկ տարի էլ կը մնան այն-
տեղ և այս ժամանակ նոր մանուկ կա-
նայք կտանան սկզբնական կը լինի ինչ
և կը կարծուին ուսաց լեզուի մէջ այն-
քան, որ կարող գտնուին մանկաբարձա-
կան դասեր աղատ լինու: Համաձայն կա-
նանուրութեան գրադր մանուկ կանայք
պէտք է լինին առ նոյն 16 տարեկան
և առ առաւել 30 տարեկան հասակին:
Ուսման տարեկան փոքր՝ երթեկներին
համար 40 ու իսկ լինի յոյսերին համար,
որքան գրադրութիւն ունենալու են ամեն
բան—150 ոսրի: Այս գրադր մանուկ ցան-
կացողը իւրեանց խնայելներով պէտք է
զիմեն ֆիզիկական և Անդրկովկասի բժշկա-
կան մասի կառավարչին և իւրեանց խն-
դիրը պէտք է գրեն հասարակ թղթի վե-
րայ:

Միշտու՞մ ենք, որ այդ հաստատութիւ-
նը մեծ նշանակութիւն ունի մեր ժող-
վրդի համար, մանաւանդ զիպուստ հա-
սարակութեանց համար, որքան զուրկ են
կանանուր ուսումն ստացած մանկաբարձ-
ները:

Այս պատճառաւ մեր կարծիքով և
մեր օրինակը ծխական ուսումնարանի
վարչութիւնը թէ քաղաքներում և թէ
գիւղերում աչքի առաջ պէտք է ունե-
նան այս գրադրութիւնը նշանակութիւն և կը լինի

նոյն միջոցները կը լինին, թող չը խնայեն
ունեն իւրեանց ծախսով ունենալու որքե-
զուրկներն այդ հաստատութեան մէջ, ո-
րքան յետոյ Անդրկովկասի կառավարչու-
թեան համաձայնութեամբ, ստանալով զուրա
զարու օրից տարեկան 400 ու կը ծառա-
յեն քաղաքներին մէջ:

Տեղեւոյ քաղաքային վարչութիւնը չը նայե-
լով ամեն տեղից լսած դանդաղներին միայն
գտնուին անուշադիր թողեց քաղաքի միայն
զրոստեղծին—Ալեքսանդրեան այգին—Ջրու-
հարցը: Մի այգի, որ չար ունենայ, ծառայող
ներին պահապանութեան չը դիմենայ—կայ արեւոյ
պատճառ թողու թողնելու, չը նայելով որ քա-
ղաքի մոլորակը ամառ ժամանակ խուս-
րաղութեանը դիմում է դէպի այդ այգին և
թողեց թողով լինելով վերադառնում է տուն:
Այս անպատրաստութիւնը զգալի էր մանաւանդ
վերջին երկու շաբաթը, երբ երազային էր և
չոք: Վերջապէս ամառ 5-ին եկաւ մի յոր
անձրեւ, որ մարտից մեր թողու քաղաքը և
կառարեց վարչութեան պարտաւորութիւնը:

Սարատովից հաղորդում է իշխ. Ենք:

Ամբարանից առանձին նամակով հաղոր-
դում են, որ այնտեղ անցեալ յունիս ամիս 22ի
գիշերով 1 ժամին մի մեծ հրդեհ է պատահել
կառուած գետի ափում և վառուել են ամբողջ
երկու թաղեր, ուր ըստ մեծի մասին այլուր
պահարաններ և ուրիշ կառավարչութիւն էր գտնու-
ած: Երբեք իմանալի է կարողացել անել հրդեհա-
նէջ խուսիք, որովհետեւ ստանիլ քաղաքի է եղել
իւրեանց կայքերը աղատութիւն շատ հազիւ են
եղել ժամանակին անպատրաստութեան և հրդեհի
ստանալութեան պատճառով: Բայց այդ տեղից
հրդեհից է կառուած միայն կոյնիկ ևս՝ որ կոչ-
ւում է Cecaia այնտեղ ևս մեծ վնասներ են
եղել, ինչպէս որ հաղորդում են, այդ անուշադիր
վնասները գիտութեամբ դորձված են և ար-
դէն մի քանի կապիվածները բանտում ար-
գիւտած են: Վնասը յայտնի է թէ որքան կը
համար, բայց շատերը վնասում են որ շատ է ա-
ւելի քան 1/2 միլիոն ռուբլի արծ: Անձրեւից
երկու ժամանակ և ստանիլ չըբ շարունակ-

զը և այն, մանաւանդ Վերջինը՝ և Վերջինը
բաւերը պէտք է կարգադրան պարգաւսն ար-
ատանել և չը չիմեն միմեանց հետ:

Երկրորդ չըբանից պէտք է ծանօթացնել
զիպուստ վերջին և նոյն գործածութեան
հետ, իւրաքանչիւր կարգից մի հատ վերջնիցով
աւանց նոյն ստորաբաժանութեան և վեր-
նարանաւանները Ուրեմն էլ երկրացիներին
զափակելով մի արշնայով միայն, ծանոթութեան
չափերից մի դրամանոց, հեղուկներին չափե-
լից մի չարքանից կամ ուղղակի մի հաստ-
րակ չի կամ բոսով, ընդդէմներին չափե-
լից մի մի և է ամեն կամ չափան (կոթ),
իսկ այլ և պիտեայ, արծաթեայ և թղթեայ
զափակներին հետ: Հետեւեալ չըբաններում կարե-
լի է ծանօթացնել նաև ծանցաւոր և նորա
գործադրութեան հետ, իսկ վարձակաւորը կը
գործադրող նոյն իսկ երկրորդ չըբանումը
ծանօթացնել նաև այդ գործիչին հետ: Կան-
րութեան չափի հետ ծանօթացնելով, նա պէտք
է անշուշտ ծանօթացնել այդ բանը իշխուր օդ-
նախնայ, արեւին ինքը կը խոսի ևս պիտի են-
թարկուի ծանօթութեան:

Երկրորդ այս բայով չափելի հետ արդէն
ծանօթ են լինում և գործադրութիւնն ևս տե-
սած, վարձակաւոր միայն հազիւ է աւանդում
նոյն կողմանցները, այդ բանը նոյն աւելի
ևս զգալի և գիտակցական է աւանդ, սխալ-
ները չափելու է պահապանող լրացումն Օ-
րինակ լինելու է արշնայով և հարցնում է
— սորան ինչ էր ասում դու: Ինչ են անում
սորանով, ուրիշ են բանցնում, զարգանքներ
ինչ են չափում սորանով իսկ բարդութիւնը, որմ
նայելիները, հիւանդը, գիւրձանները, չնք կարող
սորանով չափել մեր գտնաւորան երկայնութիւ-
նը, լայնութիւնը, բարձրութիւնը, սեղանները,
պատահանները, դռները, Ով կարող է չափել
Արշալի, դու արի չափիլ գտնաւորան երկայնու-
թիւնը: Բանի արշնայ կը, Տեղեւոյ, դու էլ ա-
րի լայնութիւնը չափիլ: Բանի արշնայ կը և
այլ:

Այս տեսակ հարցեր կարող է անել և միւս
չափերի վերաբերութեամբ: Ե նկատի ունենա-
լով նոյն գործադրութիւնը:

Այսպիսի հարցերի ժամանակ, ընդհանրա-
պէս ասելով, վարձակաւոր պէտք է երեցնել
որ նոյն չափաւոր մանկանց անել է դնում
որ երկարութեան է, թէ դա չափ հետ է և նո-
քա արդէն գիտեն, և ոչ թէ սորա հակառակ
երեցնել, որ նոյն անկողնաւոր վարձակաւոր
է դնում, որ երկարութեան է, թէ նոյնը բնա-
պիտեւ չը պիտի և պէտք է ոչինչ չը վիճակա-
յին, ինքը նոր պիտի ստիպեն ամեն բան:

Վարձակաւոր չը պէտք է աշխատ գործա-
նել, յափշտակել նորանց ճիշդ բանիցով և
ոչ էլ չափաւորութեամբ, անկող և կը կարող
կրկով ծառայութեանը, ծանցանքի բանը, ինչ-
պէս ասելու են այդ անկող չափ վարձակաւորներ
իրանց աւարտային մի առանձին գործադր-
ութեան և վիճակութեան աղաւ մարդ: Իւր աւա-
րայի վերայ իշխող վարձակաւորներն կը յոյ
չից լայնութեան ինքնուրուի կրկով և ծաղկի ձեւ-
նաձեւի նման նորան ինքն գիտակի պէս կը
չըբնէ ամեն կողմ, սորա հետ Գրքի ա-
ւարտայի վերայ չիւղող, չը պիտի վարձակաւոր
որ նոյն ծանցանքի մասին ասել կը ծնուի տեղ
բնականի պէս, իսկ իսկ կախող, խոտորիլ ու-
ղիլ ծանցաւորից, և իւր տեղադրութիւնը ծառ-
կի կախաւոր գործադրողի ձեւով: Այս
հիշեցնելով ինքնութիւնը արդէն աւարտային
վարձակաւորութեամբ որքան և ինչ ամենին է,
բայց թուարանութեան վարձակաւորութեամբ դա
միջնագիտել անտանիլ բան է, և անհարկ
է ինչ ներկայ եղող այցելուի և թէ նոյն իսկ
աշխատեաց աշխարհին թող փչել:

Առաջին և երկրորդ չըբաններին մէջ վարձա-
պետ չը պէտք է հետին մի ու ինչ գտնա-
ղիլ: Բաւարի կրկով, այդ պէտք է արդէն
ինչնուրութեան լինելու ունենայ, որ կարողանայ
ստորաբաժանը և քաղ առ քաղ մտնելով իւր
նախարարած նպատակին իւր սեփական նախա-
գիտել Ուրեմն ևս երկրորդ չըբանը չը կայ
միայն վարձակաւոր կրկով, այլ կայ մէկ իւր,
այդ պատճառով թէ լինի հարկել և թէ յետոյ
այլ և այլ խնայելներ լուծել պէտք է սկսել
միշտ իրկից, իսկ լուծումն պէտք է անել սոյ
նախ տեսութեան և չափաւորան օգնութեամբ և
յետոյ մարդ: Այդ խնայելը պէտք է լուծուի
այս վերջին ձեւով, երկրաններին խափա պիտի
արգիւտի մասնիկի օգնութեան զիմել: Այդ
բանին պէտք է մեծ նշանակութիւն տալ: Երե-
կան վարձու ևս վարձ պէտք է սովորել իւր
իշխողութեան և երկարաւորութեան օգնութեամբ
վարձակաւորներ անել, զարգաւոր կաղնիլ, սո-
վորել պարզօրէն ներկայացնել այն, ինչ որ
վարձակաւոր վարձակաւոր կարող է իւրան
մէջ:

Երրորդ չըբանի մէջ երկրորդ գրութեան մէջ
արդէն արդեն վարձակաւոր կը լինի, որ կը
կարողանան հետաւորութեամբ գրել թուանշաննե-
րը: Զորքորդ և հիւանդները չըբաններում ինչ
ինչներն որ լուծում են բերանացի, նոյնը
պէտք է լուծեն և դուստր կրկով: Այդ չըբ-
աններում վարձակաւոր կարող է իւրան ա-
ռաջնորդ ունենալ Եւստակիոս մտաղիկան

և նորա թուարանական խնայելներին ժողովա-
նան *):

ԲԱՐՈՑԱՎՈՍՈՒԹԻՒՆ

Ամեն մարդ գիտէ, որ ժողովան և կարգաւոր
երկրան աւելի լաւ կը պարտաւոր իւր դա-
ները, քան թէ ծողը և անկարող: Առաջին և
երկրան աւելի կարող իւր ընկերներին և վար-
ժակաւորները քան թէ միայն: Առաջին երե-
կան ուսումնարանի մէջ օրից հանդիսակ
իւր օրէ անշուշտ ուսումնարանը և ուսումն
իւր միայն դուր հակառակ միմեան
տեղադրութեան հանդիսակ կառ թէ ուսումնա-
րանը և թէ ուսումն: Այս է թէ երկրորդ չա-
ռաջնորդութիւնը ուսման մէջ մեծ կարեւոր
ունի նորա ընտարութիւնը: Ուրեմն բարդա-
խօսութիւնը, որ իւրն նպատակ ունի բարդ-
աւելի երկրորդ ընտարութիւնը, այն ժամա-
նակ միայն ծառայած կը լինի աւանդուող ու-
սման յառաջագիտութեանը, երբ իսկապէս կը
բարդաւոր նորա ընտարութիւնը, հակառակ դէպ-
քում, դա փոխանակ օգնութեան, առաւել
խոշորագործութեան ցոյց կը տայ զիպուստ գործի
յառաջագիտութեանը: Յիշատի, բարդախօսու-
թիւնը գործ ունենալով ուղղակի երկրայից բը-
նաւորութեան դարգաւորան հետ, կարող է նո-
յն աւելի ևս ուղղակի կարող է և բարդաւոր
իսկապէս, նաեւ, թէ ինչ վարդ, ինչ ծառա-
ցողութեան աղ մարդու մեղքում է գտնուել այդ
գործը: Այսով, որ բարդախօսութիւնը պիտի
օգնէ մարդին ընդուն յառաջագիտութեանը, դո-
րանից չը պէտք է երկարացնել, որ դա ինչ-
նայիցն աւարտել չէ և չունի իւր առանձին
նպատակը: Բարդախօսութեան օգնութիւնը

*) Մեր ուսումնարաններին մէջ արդէն ընդուն-
ւած է Եւստակիոս թուարանական խնայել-
ներին ժողովան թարգմանութիւնը: Հաս-
ցաւոր ենք որ պատուելի թարգմանողը մի-
տղիկան աւանց ուղղութեան է թողած և
զուրա մասին գրեւ թարգմանողին մի հասկա-
ցողութիւն չի տուել վարձակաւորներին, որքան
մեծ բանը չը գիտեն անգամ, որ այդպիսի
մի բան կայ աշխարհի երկրին, միմեան
աւանց դուրան չնք կարծում, որ ժողովան
աւանց իւրան և երկարաւորութեան օգնութեամբ
կարող են լուծել և դուստր կրկով: Այդ չըբ-
աններում վարձակաւոր կարող է իւրան ա-
ռաջնորդ ունենալ Եւստակիոս մտաղիկան

լինում է բարդաւոր երկրայի ընտարութիւնը,
որ էլ բարդաւոր լարումն ուղղութեան, այլ
փոխում մանկանց հոգիան չարժանիքներ, ու-
րիշ ուղղութիւն, ուրիշ ընկացք տալով նոյն, որ
նորա մտաւոր լինի, ընտարութեան, ունակութիւն
գտնան, որ ամէլ է դուր օժանդակ լինել
է նպատակ, այլ հետեւեալ է: Երկրորդ այս
վերջին միջոցը այլ լուծելով: Երկրայի բնա-
ւորութիւնը պիտի բարդաւոր չէ թէ նորա հա-
մար, որ նա այս և այն աւարտան լաւ սովորէ,
այլ նորա համար, որ նա բարեբարութիւն, որ նա
դաւանայ լաւ ընտարութեան տէր մարդ, Այս
մեղքում և զիպուստ նպատակին ձգտելու աշխա-
տանքը մեծ ծանցաւորութեան շարունակ
իւր շատ ծանցաւոր նպատակներին, որքան աւելի
հետեւեալ և նշանակել են բուն նպատակին ձգտման,
քան թէ նպատակը Բարդախօսի ջանքը պիտի
լինի նորիկ ուսումնարանի տալ վարձ, որ նա
կարողանի միջոցներով և չնայած աւարտութիւնը
պատկերացնել այնպիսի մի ոճով, որ դուրան
կարողանի միջոցներով և չնայած աւարտութիւնը
մանուկներին և նոյն մէջ գրաւորութեան ձեւ-
աւանց առ այդպիսի կատարելութիւնը:

Բարդախօսութեան նիւթը պէտք է լինի և
դա՞ թերութիւնը և մղութիւնը պահապա-
րելի է աստիկ կայացանքներ, մանկանց գիտակ-
ցութիւնը դարձնելով և չնայած աւարտութիւնը
կարողանի միջոցներով և չնայած աւարտութիւնը
պատկերացնել այնպիսի մի ոճով, որ դուրան
կարողանի միջոցներով և չնայած աւարտութիւնը
մանուկներին և նոյն մէջ գրաւորութեան ձեւ-
աւանց առ այդպիսի կատարելութիւնը:

Այլըրդ չնքն համարում ասել նաև, որ ա-
ռաջին տարին հաւատոյ մասանց հետ գործ
պիտի չունենայ վարձակաւոր (միայն աշխարհ-
ները տեղադրական արթնքը կարողցնել, այն էլ
զարգարի հետ նաև աշխարհաւոր): Այդ է պատ-
ճառը, որ մենք Եւստակիոսութեան չնքն ա-
նուանում բարդախօսութեանը: Գիտ ևս կրկին
ուսումնը չը սկսած, մանուկներին պէտք է նա-
խապաւորատու ընտարութեան կրօնի բարձր և
վստի թարգմանող: Մենք չնք կարող օրիւր
վստիւն, ինչ չնք օրիւր մեր ծնունդին,
և ոչ միւր ծնունդին կարող ենք օրիւր գիտակ
ցաւոր, ինչ ձեւով չնք մեր անհատաւոր
լինան օգնել և փափա, իրաւանց և պարտա-
կանութեանց հետ, յայտնի բան է վարձ զի-
րով աւանց այդ բաները: Այդ իսկ պատճա-
ռով պէտք է սկսել անհատաւորութեանց, նո-
րանից անցնել մտաւորին և ապա քաղաք առ
քաղաք աւելի հետաւորին հասնել, և ոչ թէ հա-
կադարան անել:

ԵՐԿ ԵՒ ՄԱՐԿԱԳՐԱՐԱՆԻ ԳՊՐՈՑ

Երկ. ճշմարիտ է, որ չար մարդիկը երկ չն
սիրում, ապա ուրեմն մանուկները, որ բացարձակ
բարի են, երբեք ամենամեղքիւր բարեկամներն
են: Ով չը գիտէ, որ մանուկները թուստեղ ա-
նձը երկուր են, թէ ևս հազիւ աւանց բոլան
զափակեան: Նոյն ամառը բուսել արտա-
սանի կարողանալուց առաջ Զիւ Զիւ
հիշեցնել են արտասանում և յետոյ անհայն
վնասել, այդ ձեւերը և վնասելով նոյն հա-
մար գտնում են երկրորդութեան նիւթ և դո-
ւար զառնում են ինչպէս լինում ևս թիւ հազիւ
պէս (6 տա, բա, դա և այլն): Այս միմեան
կարող ենք ասել և խաղալու վերաբերութեան
խաղալու երկը երկրայի ընտարութեան
թիւներն են: Անկարողութիւն կը լինի ուրեմն
զարգող մէջ զիմել երկրային թէ միմեան և թէ
միմեան, քանի որ ընտարութեան ինքը աւելի
և նոյն այդ լայնութիւնը իրանց անհայն օդ-
աի և երկարութեան համար: Հարկաւոր է
միայն կարելի կանանի ասել զիմել թէ երկրայ
և թէ խաղալու, իրանց զիպաւորները ընտար
լաւերը և արգիւր վնասելը գործադրութիւնը:
Մեր մէջ չը կայ գիտ ևս հրատարակած ման-
կական երգարան, այդ թերութիւնը ինքը վար-
ժակաւոր պէտք է լայնել զանազան երգարան-
ները այնպիսին ընտարելով, որքան թէ եղա-
նակի պարգաւորութեան և թէ բարդախօսութեան
զիւր, բարեկարգ լինելով յարմար լինի ման-
կանց զարգացման աստիճանին: Խօսք չը կայ,
որ ճանապարհութեան ստուած բանը կարող չէ
տեղի ունենալ նախապաւորատուական դասու-
սանց մէջ, այդտեղ երկրի թէ լայնութիւ

